

RIJEČ UREDNIŠTVA

KAKO SE KORISTI ZAKUPLJENO ŠUMSKO ZEMLJIŠTE?

U najavi je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20). Više je pitanja koja se žele riješiti izmjenama i dopunama, ali ovdje se osvrćemo samo na dio koji se tiče korištenja državnoga šumskog zemljišta u zakupu.

Zakup šumskog zemljišta provodi se sukladno odredbama Uredbe o zakupu šumskog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske (NN 55/19). Izmjenama Pravilnika o uređivanju šuma (NN 31/20) kroz izvanredne revizije omogućeno je iskorištavanje nedrvenih šumskih proizvoda (čitaj uglavnom ispaša) i na onim površinama na kojima to šumskogospodarskim planovima prije nije bilo dozvoljeno. Do sada je sklopljeno blizu dvije tisuće ugovora kojima je kratkoročno i dugoročno zakupljeno oko 55 tisuća ha šumskog zemljišta. Najveći broj ugovora odnosi se na pašarenje. Ovakvim načinom korištenja šumskog zemljišta Republika Hrvatska kao vlasnik zemljišta želi ostvariti više strateških ciljeva, poput zadržavanja stanovništva u ruralnom i krškom prostoru, povećati sigurnost opskrbe hranom, osigurati gospodarsku održivost u sektoru stočarstva, štititi biološku raznolikost, čuvati krajobraz i slično. Javni šumoposjednik koji gospodari šumskim zemljištima stiže dodatne prihode, ali dobiva i do sada nepoznate probleme u poslovanju. Još uvijek nije u potpunosti definirano smije li i kako zakupnik ograditi površinu koju koristi u svrhu pašarenja. Uprava Hrvatskih šuma donijela je Naputak o uvjetima postavljenja električnog pastira na zakupljenom šumskom zemljištu, ali on još nije u primjeni na terenu. Postavljanje električnih pastira je veliki problem na terenu, jer se žice stavljaju i preko šumskih prometnica, što uvelike otežava komunikaciju vozilima Hrvatskih šuma, ali još veći problem je što niti vatrogasna vozila nemaju slobodan prolaz u slučaju izbijanja požara, a tonikako nije rijedak slučaj u proljetnim i ljetnim mjesecima. Žica se stavlja na živa stabla što ih oštećuje. Na površinama uz zakupljenu površinu dolazi do oštećenja stabala, guljenje kore od konja vjerojatno zbog nedovoljno hrane. Ta stabla će se u budućnosti osušiti. Šumarije obračunavaju šumske štete, ali time se problem ne rješava. Jedino rješenje je raskid ugovora s takvim zakupnicima.

Malo se pozornosti posvećuje kontroli zakupljenog šumskog zemljišta. Često na dijelovima tih površina dolazi do

potpunog uništenja travnate vegetacije, zbog toga što se na maloj površini nalazi velik broj stoke. To su površine gdje se stoka napaja, hrani i boravi noću. Tim površinama će dugo trebati kako bi se vratile u prvobitno stanje ili se zbog krškog terena to nikada neće niti dogoditi.

Uredbom je propisano da se zakup može dobiti ukoliko zakupnik ima manje od 3,3 ha po jednom uvjetnom grlu, što znači da je optimalna površina po jednom uvjetnom grlu 3,3 ha, a to je jako rijetko. Problem je u tome što na 3,3 ha dolazi puno više stoke nego što bi trebalo, a time se uništava korištena površina.

Posebice treba naglasiti kako više u proljetnim, a manje u ljetnim mjesecima dolazi do izbijanja požara na poljoprivrednim površinama, koji se proširi i na šumu. Požarom skoro uvijek budu zahvaćene i površine u zakupu u svrhu pašarenja. Nitko od zakupnika aktivno ne sudjeluje u gašenju, niti na bilo koji način štiti od požara zakupljene površine. Sve to navodi na sumnju da se pali stara trava na površinama u zakupu, jer se one ne koriste sukladno sklopljenom ugovoru, odnosno na njima se ne nalazi stoka, već se površine zakupljuju isključivo u svrhu dobivanja poticaja. Opet je na Agenciji za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju da vrši kontrolu površina za koje isplaćuje poticaje.

Prema navodima ostalih korisnika prostora kao što su parkovi prirode, naglašeni su problemi planinara i drugih posjetitelja u prirodi, jer dolazi do napada stoke i pasa koji se slobodno kreću po zakupljenoj i ne samo zakupljenoj površini. Bilo je slučaj napada na planinarskim stazama s teškim posljedicama. Od davnina se stoka napasala u šumi i na šumskim livadama, ali uvijek je bila pod nadzorom, pa do ovakvih i sličnih problema nije dolazilo.

Potreba za većom kontrolom na terenu od Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju i provođenje sankcija prema korisnicima dala bi pozitivne pomake u rješavanju problema na terenu. Treba naglasiti kako je na pojedinim površinama primijećeno da je stoka u dosta lošem stanju, kako ljeti zbog suše i žeđi, tako i zimi zbog hladnoće i nedostatka hrane, pa bi i udruge za zaštitu životinja ovdje svakako imale posla.

Uredništvo

EDITORIAL

HOW IS THE LEASED FORESTLAND USED?

The Law on Changes and Amendments to the Forest Act (Official Gazette 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 and 145/20) has been announced. There are several issues to be resolved by the changes and amendments, but here we focus only on the part that concerns the use of leased forestland in state ownership. The lease of forestland is conducted pursuant to the regulations on the lease of forestland owned by the Republic of Croatia (Official Gazette 55/19). Special revisions of the amendments to the Forest Planning Regulation (Official Gazette 31/20) allow for the use of non-wood forest products (mainly grazing) even in areas previously banned for grazing by forest management plans. Almost two thousand contracts have so far been concluded on short-term and long-term lease of about 55 thousand ha of forestland. The majority of the contracts relates to grazing. With this method of forest land usage, the Republic of Croatia, as the owner of the land, wants to achieve several strategic goals, such as retaining the population in rural and karst areas, increasing the security of food supply, ensuring economic sustainability in the livestock sector, protecting biological diversity, preserving the landscape and others. The public forest owner who manages forestland acquires additional income, but also encounters hitherto unknown problems in business. It is still not fully defined whether and how the lessee may fence the area he uses for grazing purposes. The Management Board of the company Croatian Forests has issued an Instruction on the conditions for installing an electric fence on a leased property, but it is not yet in use in the field. Installing electric fences causes major problems in the field because the wires are also placed across forest roads, which hinders traffic of the vehicles of Croatian Forests. Even worse, fire engines have no free passage in the event of fire, which is not a rare occurrence in spring and summer months. Wires placed over living trees damage them. On surfaces next to leased areas trees become damaged and bark is peeled off by horses, probably due to insufficient food. Such trees will eventually die. Forest offices calculate forest damage, but this does not solve the problem. The only solution is to terminate contracts with such lessees. Very little attention is paid to the control of leased forestland. Grass-

land vegetation in parts of these areas is often completely destroyed due to excessive numbers of livestock in a small area. These areas provide water, food and night shelter to cattle. It will take a long time for such areas to revert to their original state; however, karst areas will never recover. The Regulation stipulates that a lease may be obtained if the lessee has less than 3.3 ha per head of cattle, which means that the optimal area per cattle is 3.3 ha, but this happens very rarely. The problem is that there are many more cattle over 3.3 ha than necessary, which destroys the used surface. It should also be stressed that fires breaking out in agricultural areas in spring, and less in summer months, spread to forests. Fires almost always affect surfaces leased for the purpose of grazing. None of the lessees participates actively in extinguishing fires or in any way protects the leased area from fires. All this raises a suspicion that the grass in leased areas is burned on purpose because these areas are not used in accordance with the contract, or in other words, they are not used for cattle grazing but solely for the purpose of receiving financial incentives. It is up to the Agency for Incentives in Agriculture, Fishery and Rural Development to control the areas for which incentives are being paid.

Mountaineers, hikers and other visitors to areas such as nature parks often report threats of attacks by cattle and dogs that roam freely over both leased and unleased surfaces. There have been cases of attacks on mountain trails with severe consequences.

Since time immemorial cattle has grazed in forests and forest meadows, but always under surveillance, which prevented the occurrence of these and similar problems. Implementing better control in the field by the Agency for Incentives in Agriculture, Fisheries and Rural Development and imposing sanctions on users would improve the situation in the field. It has also been observed that the livestock in certain areas is in a rather bad condition due to droughts and thirst in the summer and cold and lack of food in the winter. This calls for more intensive involvement of animal protection associations.

Editorial Board